

Воронежцева О.С.
Студентка 4 курсу, 12 групи ЦЗВФН
Яцишина А.М.
К. психол. н.

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ЯК ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Статтю присвячено проблемам, що пов'язані з людськими цінностями, які займають одне з провідних місць у дослідженні людської поведінки, її саморегуляції та прогнозуванні. Формування ціннісних орієнтацій сприяє процесу розвитку особистості в цілому. Як один з елементів структури особистості, вони відіграють вирішальну роль у регуляції поведінки, формуванні світогляду, переконань, виборі життєвого шляху у студентської молоді. Особистісні цінності складають внутрішній стрижень особистості, який можна інтерпретувати як ціннісну етичну орієнтацію. Ціннісні орієнтації аналізуються у зв'язку з життєдіяльністю особистості, її статусом в соціальній структурі суспільства. Наявність сталих цінностей характеризує зрілість суспільства: вони часто є узагальненим показником особистісного розвитку громадян [1, с. 263].

Світ цінностей – це насамперед світ культури, сфера духовної діяльності людини, її моральної свідомості. Виступаючи базою для пізнання та конструювання цілісного образу навколишнього світу, ціннісні орієнтації, водночас, є основою для осмислення та регуляції людської поведінки і діяльності у всіх її формах та проявах.

У сучасній психології цінності й ціннісні орієнтації не ототожнюють. Так А. Павліченко вважає ціннісні орієнтації – основною формою функціонування цінностей, що характеризують момент переходу останніх у діяльність [2, с. 105]. Ціннісні орієнтації відображають фундаментальні суспільні інтереси особистості та власні потреби й тим самим визначають її соціальну позицію, світобачення, моральні принципи та світогляд загалом [2, с. 111].

Мета статті. Розкрити суть і зміст поняття цінностей, ціннісних орієнтацій, мотивів. Принципово важливе виявлення засобів ефективною регуляції поведінки особистості та її саморегуляції за будь-яких обставин - чітке розуміння розбіжностей цінностей і норм. Вивчити як формування ціннісних орієнтацій сприяє процесу розвитку особистості в цілому.

Цінності особистості будують певну систему орієнтацій, яка впливає на особистісну диференціацію об'єктів за їх значимістю. Суб'єкт лише відносно вільний у виборі цінностей для власної ціннісної системи. Цей вибір детермінується насамперед ціннісними нормами, що існують в суспільстві, соціальній групі. Орієнтуючись на цінність, суб'єкт орієнтується одночасно і на оцінку „своєї оцінки” з боку суспільства.

Виходячи з проведеного мною дослідження у дипломній роботі, можна сказати, що серед досліджуваних досить важко виділити тих, чії ціннісні орієнтації чітко належать до певного типу. Як ми бачимо у наведеної мною таблиці студенти поставили на перше місце здоров'я, на друге – свободу, а на третє- впевненість у собі. Отже, ми бачимо, що особливо важливо в цей час для

студентів. Виділяють два типи цінностей: термінальні та інструментальні. Термінальні цінності – це переконання в тому, що певні кінцеві цілі індивідуального існування з особистої і суспільної точок зору заслуговують на те, щоб до них прагнули.

Методика «ціннісні орієнтації» М. Рокича

Термінальні цінності	Середнє арифметичне
Здоров'я (фізичне та психічне)	4,62
Свобода	5,97
Впевненість у собі	6,18
Розвиток	7,93
Матеріально забезпечене життя	8
Життєва мудрість	8,51
Активне діяльне життя	8,55
кохання	8,79
Наявність добрих і вірних друзів	9,09
Цікава робота	9,48
Щасливе сімейне життя	9,51
Продуктивне життя	10,25
Пізнання	10,67
Творчість	11,81
Задоволення	12,20
Суспільне визнання	12,60
Краса природи та мистецтва	13,18
Щастя інших	13,55

Варто зазначити, що перелік основних цінностей практично не зазнає суттєвих трансформацій. Водночас їх важливість залежно від різних зовнішніх і внутрішніх чинників постійно змінюється. Узагальнено, що ціннісні орієнтації є компонентом структури особистості, який відображає життєвий досвід, накопичений особистістю в індивідуальному розвитку, та являє собою серцевину свідомості, з огляду на яку особистістю приймаються рішення щодо важливих життєвих питань.

Список використаних джерел

1. Подолянчук Д.С. Ціннісні орієнтації студентської молоді як предмет соціально-психологічного дослідження. *Габітус*: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2020. 263 с.
2. Павліченко А. Ціннісні орієнтації у системі становлення особистості. *Психологія і суспільство*. 2005. № 4. С. 98-120.
3. Норов О. Гуманістичні ціннісні орієнтації. *Рідна школа*. 1997. № 11. С. 25-27.